

Mnichov Německo

V Mnichově probíhá v posledních desetiletích práce na posílení okruhů

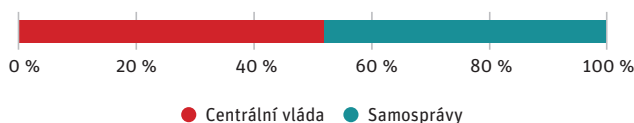
● **MĚSTO:**
1,4 mil. obyvatel

● **METROPOLITNÍ OBLAST**
2,8 mil.
(+5,3% pop. změna /5 let)

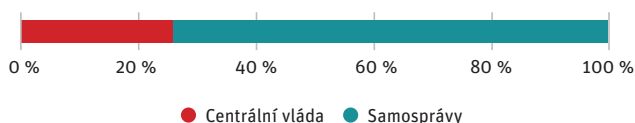
HDP: 201 % průměru HDP EU28
(+1,5% prům. roční změna HDP /5 let)

Jak fungují finance samospráv v Německu

VEŘEJNÉ PŘÍJMY

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Německo má **systém tří úrovní samosprávy**. Skládá se z 16 spolkových zemí (Länder), 401 okresů (294 rurálních okresů – Kreise a 107 městských okresů) a 11054 obcí (Gemeinden). Daňové kompetence a transfery definuje Grundgesetz (základní zákon, tedy ústava). V roce 2017 proběhla její novelizace, která zesílila roli federální vlády, a také novelizace rozpočtového zákona měnící od roku 2020 federální schéma přerozdělování financí.

Německo má nižší podíl veřejných investic, než je průměr OECD (2 % HDP oproti 3 % HDP OECD) a tento podíl také pomaleji roste. Německé samosprávy stojí za většinou veřejných investic (62 %, což je více, než průměr OECD, avšak méně v přepočtu na HDP).

Podíl veřejných investic obcí klesá (58 % veřejných investic v roce 2010 vs. 33 % dnes). Nejvíce jsou rozpočtové škrty cítit v dopravní infrastruktuře, správě a školství. Federální vláda zřídila Fond na podporu městských investic, jehož prostřednictvím zasílá obcím s finančními problémy transfery určené pro investice do školství. Federální vláda také zvýšila své dotace spolkovým zemím a obcím na městský rozvoj, bydlení, integraci uprchlíků, podporu budování kapacit na místních úrovních.

Vztahy mezi jednotlivými aktéry veřejné správy jsou přesně definovány a notně horizontálně i vertikálně provázány.

Příjmy se v rámci samosprávních celků dělí mezi spolkové země (Länder, 62 % příjmů) a ostatní samosprávy (okresy a obce, 38 %). **Hlavním zdrojem příjmů samospráv jsou daně**, následují transfery a dotace a poté poplatky. Daňové

příjmy samospráv v Německu (12 % HDP a 52 % příjmů) jsou výrazně nad průměrem OECD (7 % HDP a 45 % příjmů) i federací v OECD (9 % HDP a 48 % příjmů). U obcí jsou příjmy z daní a transferů vyrovnané a oproti spolkovým zemím hrají komparativně větší roli obcemi určené místní poplatky.

Rozdělení a výše daní se určuje na centrální úrovni (některé daně dokonce rozděluje ústava). **Daňové příjmy samospráv obsahují jak vlastní, tak sdílené daně.** Mezi sdílené daně patří: daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, DPH a od roku 2009 i daň z motorových vozidel. Součet prvních tří zmíněných daní odpovídá 74 % všech daňových příjmů samospráv. Největší díl připadá dani z příjmu fyzických osob (41 % daňových a 24 % celkových příjmů samospráv), následuje DPH (29 % daňových a 16 % celkových příjmů samospráv) a daň z příjmu právnických osob (4 % daňových a 2 % celkových příjmů samospráv).

Spolkové země mají malý vliv na své daňové příjmy, jelikož významná většina (84 %) jejich daňových příjmů je sdílená (daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, DPH) **a redistribuce daňových příjmů se řídí jasně daným klíčem.** Spolkové země dostávají 44 % daně z mezd a platů a 50 % srážkových daní z kapitálových výnosů vybraných na celostátní úrovni. Spolkovým zemím jde také 77 % daně z příjmu fyzických osob vybraných na samosprávní úrovni (23 % jde ostatním samosprávám), 48 % celostátně vybrané DPH a 96 % DPH vybrané na samosprávní úrovni. Čtvrtina všech příjmů z DPH je automaticky redistribuována chudším spolkovým zemím v rámci vyrovnávacího schématu. Zbýlých 75 % je redistribuováno

všem spolkovým zemím dle populačního klíče. Spolkové země dostávají 50 % celostátně vybrané daně z příjmu právnických osob (obce a okresy příjmy z této daně nevybírají ani nedostávají). Redistribuce výnosů z daně z příjmu fyzických i právnických osob spolkovým zemím závisí na tom, kolik která spolková země vybrala (princip spravedlivého výnosu).

Spolkové země také vybírají vlastní daně.

Nejvýznamnější jsou daň z převodu nemovitosti, která odpovídá 4 % daňových příjmů spolkových zemí a dědická daň (2 %), dále pak sázková a loterijní daň, pivní daň a hasičská daň.

Okresy (Kreise) nemají právo vybírat daně.

Obce dostávají část výnosů sdílené daně z příjmu fyzických osob (14 %, což odpovídá 37 % daňových a 14 % celkových příjmů obcí) a DPH (2 %, což odpovídá 5 % daňových respektive 2 % jejich celkových příjmů). Obce také vybírají vlastní daně. Nejvýznamnější je místní živnostenská daň (Gewerbesteuer) a daň z nemovitosti (Grundsteuer). Mezi méně významné obecní daně patří obchodní daň, místní zábavní daň a daň ze psů. Gewerbesteuer je zásadním zdrojem obecních příjmů (44 % daňových a 17 % celkových příjmů obcí). Tato čísla jsou po odečtení transferů státu (4 %) a spolkovým zemím (12 %). Těchto 16 % (v roce 2016) je součástí německých vyrovnávacích mechanismů. Gewerbesteuer se skládá z 3,5% základu a multiplikátoru, jehož výši si určuje každá obec.

V současnosti probíhá příprava reformy daně z nemovitosti, která se počítá zastaralým a de facto nespravedlivým způsobem. Pro kalkulaci se u každého pozemku používá hodnota půdy z roku 1964 v bývalém západním a z roku 1935 v bývalém východním Německu. Německý ústavní soud se usnesl, že je třeba tuto daň do konce roku 2019 reformovat (s platností od roku 2025).

Transferové a dotační vyrovnávací mechanismy se v Německu řídí ústavou, která říká, že všichni občané mají mít shodné životní podmínky. Mechanismy se soustředí převážně na příjmy, nikoliv na výdaje a také právě probíhá jejich aktualizace (reforma má být představena v roce 2020). V současné době existují

v rámci spolkových zemí vertikální transfery (popsáno výše, skrze DPH) i horizontální transfery (z bohatších do chudších spolkových zemí tak, aby byla zajištěna stejná úroveň veřejných služeb). V roce 2019 byly zrušeny „přídavné granty pro speciální potřeby“ pro země bývalého východního Německa.

Obce nedostávají žádné transfery do státu, pouze od spolkových zemí. Ty jsou zásadní součástí příjmové části obecních rozpočtů (42 % celkových příjmů).

Zbytek příjmů samospráv (17 %, respektive 19 % pro místní samosprávy a 15 % pro spolkové země) pochází z poplatků (především poplatky za veřejné služby) a v málo významné míře z výnosů z majetku.

Zdroj: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/Observatory-on-Subnational-Government-Finance-and-Investment.htm>

Tunely na středním okruhu

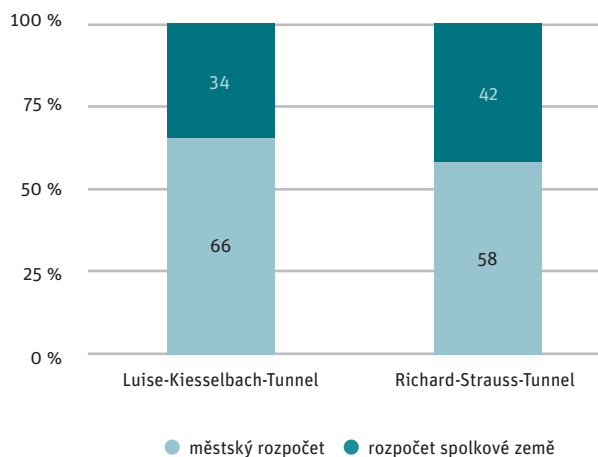
Tunely v jihozápadním a východním segmentu městského okruhu

Střední okruh v Mnichově je obdobou městského okruhu v Praze. Propojuje většinu dálnic začínajících v Mnichově.

Střední okruh byl dokončen v roce 1972 a od 80. let 20. století probíhá zatunelovávání jeho jednotlivých segmentů. Nejnovějšími tunelovými úseky jsou Luise-Kisselbach-Tunnel (délka cca 1,5 km, budován mezi roky 2009 a 2015, s celkovými náklady 366 mil. EUR) a Richard-Strauss-Tunnel (délka cca 1,5 km, budován mezi roky 2003 a 2010, s celkovými náklady 254 mil. EUR).

Tunely na středním okruhu v Mnichově

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření, Stadt München Baureferat, Wikipedia

Dálniční obchvat Mnichova

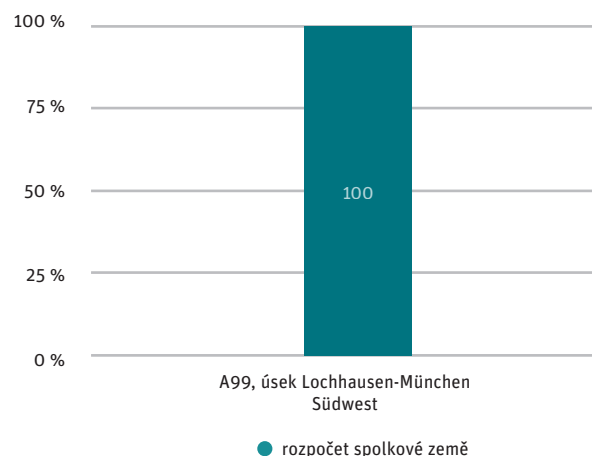
Cca 7 km dálnice A99 v úseku Lochhausen-křižovatka München Südwest (2005–2006)

Komunikace sloužící jako západní obchvat Mnichova a propojující dálnice A8 a A96 byla postupně uváděna do provozu na podzim 2005 a v zimě 2006.

Celý obchvat Mnichova (dálnice A99) spravuje Dálniční ředitelství Jižní Bavorsko; jeho výstavba, údržba a modernizace je financována Bavorským státním ministerstvem pro bydlení, výstavbu a dopravu.

Dálniční obchvat Mnichova, úsek Lochhausen-křižovatka München-Südwest

Zdroj: Wikipedia, Bayerisches Staatsministerium für Wohnen, Bau und Verkehr